

**ФЕМІНІСТИЧНИЙ ДИСКУРС НОВЕЛИ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ
“Valse Melancolique”**

Інна ГЕОРГИЦЕ,

Вищий державний навчальний заклад України
“Буковинський державний медичний університет”,
Чернівці (Україна),

Наталія МИХАЙЛОВСЬКА-ВІЛЬДАНОВА,

Чернівецька гімназія №3 Чернівецької міської ради,
Чернівці (Україна),

inna.i.gh@gmail.com; natalivildanova74@gmail.com

**FEMINISTIC DISCOURSE OF THE NOVEL
“Valse Melancolique” BY OLGA KOBYLIANSKA**

Inna HEORHITSE,

Higher State Educational Establishment of Ukraine
“Bucovinian State Medical University”, Chernivtsi (Ukraine)

Natalia MIHAILOVSKAYA-VILDANOVA,

Gymnasia 3, Chernivtsi City Council, Chernivtsi (Ukraine),

ORCID ID: 0000-0002-5556-3893

Інна Георгіцє, Наталія Михайловська-Вільданова. Феміністичний дискурс новели О. Кобилянської “Valse melancolique”. Цель исследования заключается в систематизации научных наблюдений с учетом гендерного аспекта, поиска становления нового распределения ролей и выделению феминного признака в новелле. А также в статье проведен обстоятельный анализ формирования женского дискурса и выявление эмансипационных тенденций в новелле Ольги Кобилянської “Valse melancolique” в контексте літературної епохи. В исследовании использованы такие **научные методы:** описательный, наблюдения, классификации. **Актуальность исследования** обусловлена необходимостью детального изучения формирования феминистического дискурса в новелле О. Кобилянської “Valse melancolique”. **Научная новизна.** Впервые была предпринята попытка проследить закономерности и основные признаки изображения женского мировоззрения героинь новеллы Ольги Кобилянської “Valse melancolique”. **Выводы.** О. Кобилянська ассимилировала феминистическую идею через собственное творчество в літературний процес на рубеже веков. Прослеживается формирование современного взгляда на создание образа женщины нового типа в процессе становления женского дискурса через анализ новеллы “Valse melancolique”.

Ключевые слова: гендерная проблематика, гендерная роль, эмансипация, літературний фемінізм, феміністический дискурс.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими завданнями. Проблема дослідження формування феміністичного дискурсу в новелі Ольги Кобилянської “Valse melancolique” у контексті літературної доби є складовою розуміння сутнісних глибинних процесів сьогодення. Література кінця ХІХ – початку ХХ століття характеризується відходженням від традицій реалізму та естетичних ідей минулого. У культурній сфері зазначеного періоду набрав гостроти конфлікт між двома чітко окресленими тенденціями: народництвом, з орієнтацією на збереження національно-культурної ідентичності, та модернізмом – новітнім європейським зразком художнього самовираження. Відома вітчизняна дослідниця С. Павличко зазначала: “Однак між двома парадигмами існувала ще одна ключова опозиція – жіночого і чоловічого, або феміністичного і патріархального, яку цілком ясно усвідомлювали всі учасники цього літературного дискурсу”¹.

Ольга Кобилянська однією з перших порушила і детально розглянула жіноче питання в українській літературі. Її участь у феміністичному дискурсі сприяла творенню нового образу жінки – інтелектуальної, вольової та самодостатньої особистості. Новела “Valse melancolique” є одним із найкращих творів письменниці, у якому розкрита специфіка зображення жіночих образів з огляду феміністичної проблеми.

Аналіз останніх досліджень. Вагомий внесок у вивчення модерної епохи з урахуванням гендерного аспекту належить українським дослідникам: С. Єфремову, В. Агєєвій, Н. Зборовській, С. Павличко, Н. Шумило та ін. Пошук становлення нового розподілу ролей, обов'язків, вимог до статей у європейській культурі здійснювали Дж. Нуокава, Дж. Петерсон та С. Гілберт. Феміністична проблематика творчості О. Кобилянської була предметом студій Т. Гундорової, М. Денисенко, Л. Жижченко, Я. Мельничука. Питанню виокремлення основних феміністичних рис у творах письменниці та спробі розробити типологічну класифікацію головних героїнь новели “Valse melancolique” приділили увагу О. Маковей, М. Євшан та І. Гундорова.

Мета роботи – виявлення емансипаційних тенденцій в новелі Ольги Кобилянської “Valse melancolique” та з'ясування на основі проаналізованих образів твору місця жінки у творчості письменниці й національно-культурному житті цього періоду.

Актуальність теми зумовлена змінами поглядів на роль жінки в сучасному житті суспільства. Феміністичні проблеми новели Ольги Кобилянської “Valse melancolique” не втрачають своєї актуальності й сьогодні. Останнім часом темі розподілу соціальних ролей та важливості гендерного підходу до сфер діяльності приділяється значна увага в розвинених країнах. Усе це є актив-

¹ Pavlychko S. Dyskurs modernizmu v ukrainiskii literaturi [Discourse of Modernism in Ukrainian literature], Kyiv, 1999, P. 360 [in Ukrainian].

ними показниками того, що тема феміністичного дискурсу в новелі письменниці була актуальною не тільки у ХХ ст., а залишається такою й на сьогодні. У дослідженні використані такі наукові методи: описовий, спостереження, класифікації.

Наукова новизна праці є незаперечною, оскільки в ній подано ґрунтовний аналіз новели Ольги Кобилянської “Valse melancholique”. Зроблено спробу прослідкувати закономірності та основні ознаки зображення жіночого світогляду героїнь твору крізь призму сприйняття письменниці, подано оригінальне дослідження, у якому розкрито нове фемініне бачення новели з погляду сучасної людини.

Виклад основного матеріалу. У 40-х роках ХІХ століття питання жіночої емансипації почало розвиватися як у суспільстві, так і в літературі. Одним із дискусійних питань того часу була роль жінки в приватній та професійній діяльності. Для неї життєвий простір не обмежується класичними соціальними ролями, нав'язаними патріархатом, а з'являється потреба в реалізації амбіцій в усіх сферах суспільного життя. Жінки почали відстоювати не лише свої права у сімейному колі, у них виникла необхідність реалізувати себе в освоєнні нових знань та видів мистецтва. Саме жіноча емансипація стає передумовою активного розвитку феміністичного руху, оскільки дискримінація жінок та надання їм певних соціальних ролей є причиною активного дискурсу між чоловічою та жіночою літературною елітою того часу.

В українській літературі процес емансипації переплітається з поняттям фемінізму як процесом зрівняння у правах чоловіків та жінок. Термін “фемінізм” зародився у ХХ ст. в Європі. Його започаткував французький соціаліст-утопіст Шарль Фур'є у праці “Теорія чотирьох рухів та всезагальних доль” наприкінці ХVІІІ ст. Прагнення окреслити особливості розвитку та риси фемінізму як течії в подальшому розвинули у своїх працях такі науковці: Олімпія де Гуж (“Декларація прав жінки і громадянки”, 1791 р.), Мері Волстонкрафт (“Захист прав жінки”, 1792 р.), Джон Стюарт Мілль (“Підпорядкування жінок”, 1869 р.), Сімона де Бовуар (“Друга стаття”, 1949 р.) та інші².

Визначення терміна “фемінізм” у “Словнику української мови” трактується як “політичний рух за зрівняння жінок у правах з чоловіками”³. Докладніше тлумачення фемінізму знаходимо у “Великому енциклопедичному словнику”: “1) прагнення до рівноправності жінок з чоловіками в усіх сферах суспільства; 2) жіночий рух, метою якого є усунення дискримінації жінок і зрівняння їх у правах з чоловіками”⁴.

Д. М. Ушаков у “Толковом словаре современного русского языка”⁵ розглядає фемінізм як буржуазний політичний рух у капіталістичних країнах, який має на меті досягнути формального рівноправ'я жінок. Т. Ф. Єфремова у “Новом словаре русского языка. Тол-

ково-образовательном”⁶ зазначає, що фемінізм – це жіночий рух за їхню рівність у правах з чоловіками. Проаналізувавши визначення науковців щодо терміна, можемо визначити спільні риси та зробити висновок, що фемінізм – це широкий соціальний рух за рівність прав і можливостей для жінок, які протистоять соціальній системі з нерівноправним гендерним розподілом.

Розвиткові феміністичної думки ХІХ ст. в Україні сприяла творчість видатної буковинської письменниці Ольги Кобилянської. Це змусило багатьох її сучасників по-новому оцінити проблему емансипації жінок. Талановита письменниця доклала багато зусиль для реалізації своїх переконань. Захоплюючись ідеєю фемінізму, Ольга Кобилянська разом з М. Матковською організує у Чернівцях “Товариство руських жінок на Буковині”. З-під її пера вийшла праця “Рівноправність жінок”, в якій порушено проблеми жінки в суспільстві, в журналі “Народ” публікує нарис “Жіноча вистава в Чикаго”, видає альманах “Наша доля” з оглядовою статтею про жіночий рух у країнах Європи та робить прилюдну доповідь “Дещо про ідею жіночого руху”, що згодом була опублікована.

Світоглядні уявлення О. Кобилянської про нову жіночу реальність, яка не вписувалась у традиційне патріархальне уявлення, формувалося під впливом ніцшеанської філософії. Письменниця перша познайомила українську літературу з філософією Ф. Ніцше, яка ставала популярною в Європі. Ідею створення “над-жінки” як людини нових поглядів О. Кобилянська втілила в жіночі образи своїх літературних творів, зокрема новели “Valse melancholique”. Вона ніколи не зображує своїх героїнь у сценах на кухні, городі, стайні, в кропіткій праці догляду за дітьми чи хатній роботі. Цю думку також підтримував С. О. Єфремов: “Окреме в нашому письменстві місце зайняла талановита символістка Ольга Кобилянська, з усіх українських письменників нового часу найближча до модерністичних європейських напрямів. Великий замолodu вплив на неї мав Ніцше з його ультраіндивідуалістичною філософією, і Кобилянська в своїх творах стала вірною його ученицею”⁷.

Особливістю, що вирізняє талановиту письменницю з-поміж інших прогресивних письменників, якими багата історія української літератури, є не лише глибоко феміністичні переконання, гендерна проблематика творів, а й літературний фемінізм її героїнь. До таких належить новела “Valse melancholique” О. Ю. Кобилянської, яку вперше було надруковано в часописі “Літературно-науковий вісник” у 1897 році. Твір по-різному був оцінений тогочасною критикою. З погляду О. С. Маковея, образи трьох типів жінок-героїнь новели класифікувалися таким чином: простодушної — в образі Марти, зламаної — в образі Софії, та відважної — в образі рішучої Ганни. М. Й. Євшан у своєму дослідженні “Під прапором мистецтва” висловив думку про жіночі образи новели

² Yulina N.S. “Problemy zhenschin: Filosofskie aspekty: (Feministicheskaya mysl)” [Women's issues: Philosophical aspects: (Feminist thought)], *Voprosy filosofii* [Questions Philosophy], 1996, N 5, P. 137–144 [in Russian].

³ Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language], v 11 t. / AN URSSR. Instytut movoznavstva / za red. I. K. Bilodida, 1970–1980, URL: http://ukrlit.org/slovnyk/slovnyk_ukrainskoi_movy_v_11_tomakh [in Ukrainian].

⁴ Velykyi entsyklopedychnyi slovnyk [Great Encyclopedic Dictionary], uklad. A. M. Porokhova, 2007, URL: <http://alcala.ru/entsyklopedicheskij-slovar/bolshoj-entsyklopedicheskij-slovar.shtml> [in Ukrainian].

⁵ Tolkovyiy slovar russkogo yazyka [Explanatory dictionary of the modern Russian language], v 4 t. / Pod red. D. N. Ushakova, Moskva: Alta-Print, 2005, Vol. 4, 1216 p. [in Ukrainian].

⁶ Efremova T. F. Novyyi slovar russkogo yazyka. Tolkovo-obrazovatelnyiy [New dictionary of the Russian language], v 2 t., Moskva: Russkiy yazyk, 2000, 1209 p. [in Russian].

⁷ Iefremov S. Istoriia ukrainskoho pysmenstva [History of Ukrainian writing], Kyiv: Femina, 1995, P. 427 [in Ukrainian].

ли, сенсом життя яких є краса, любов та щастя. Осучаснила характеристику героїнь дослідниця Т. І. Гундорова, звернувши увагу на індивідуальні особливості їхніх взаємин.

Новелу "Valse melancolique" по праву вважають одним із найяскравіших творів О. Кобилянської. Пошук жінками-інтелігентками свого життєвого шляху, визначення ідеалів краси, самовизначення себе як неповторної особистості є основними темами новели. Жага героїнь твору до мистецтва, їхня волелюбність у поглядах та впевненість у собі виокремлювала їх серед жінок тогочасного суспільства, що не завжди позитивно сприймалося. Авторка твору стверджує ідею мистецтва як важливого чинника впливу на формування світогляду людини. "Valse melancolique" О. Ю. Кобилянської зараховують до специфічного жанру "музичної новели", адже в ньому музика виступає одним зі способів зображення психологічної та емоційної напруги персонажів. Музичність твору досягається завдяки наскрізній композиції Ф. Шопена "Меланхолійний вальс" у виконанні талановитої піаністки Софії.

Участь О. Кобилянської у феміністичному дискурсі сприяла творенню нового образу жінки, яка не обмежує свій приватний простір лише будинком і побутом. Героїні "Valse melancolique" на новий лад формують свій домашній устрій, у якому можуть впевнено почуватися. Кімнати, у яких мешкали Ганна, Софія та Марта, відображали життєві позиції жінок. Вони були великі, вишукано облаштовані та прибрані. Власне речі, які там перебували, та інтер'єр загалом створювали відповідну ауру затишку та комфорту. Три героїні твору впорядкували своє помешкання, що утворює "ідеальний замкнений простір жіночого спілкування". Питання особистого життя та гендерної проблематики в тексті аналізувала та досліджувала В. Агєєва, зазначивши, що "облагороджено й естетизовано, він мав би бути недоступним для навколишньої понижуючої буденності"⁸. Опис кімнат героїнь твору "Valse melancolique" позбавлений традиційного зображення простору життя жінки, яким вона послуговувалася, виконуючи хатню роботу. В такому побуті не простежується образ берегині та матері. Кожна героїня дослухалася до свого внутрішнього голосу, мала чітко окреслене бачення своїх бажань, які знаходили відображення в елементах інтер'єру, що став важливою складовою їхнього психологічного портрета. Зокрема Ганна, яка мала хист до малювання, вбачала в кожному образку частину своєї душі, була пов'язана з ними духовно, пророкуючи їм долю.

Молода піаністка Софія Дорошенко мріяла про навчання в консерваторії. Предметом натхнення, спокою та рівноваги для неї "був фортеп'ян... чорний, з дорогого дерева, прикрашений на краях арабесками з перлової матиці, лискучий, мов дзеркало"⁹. У хвилини розпачу свій біль вона тамувала грою на інструменті. Коли її пальці швидко та вправно перебирали клавіші, кімната враз змінювалася, наповнюючись хвилюючими

звуками. В ту мить "душа її піддавалася без найменшої опори елементові сильнішому, як вона, пристрасно любленому нею, перемагаючому її цілковито"¹⁰. Образ нової жінки проглядається через талановиту піаністку, для якої інструмент є життєво необхідним. Зазнавши зради, Софія довіряє лише йому: "...бо можу цілу душу віддати резонаторові. І я віддаю її йому! Коли сяду до нього, нахожжу рівновагу свого духу, вертає мені гордість і почуття, що стою високо-високо! Зате й граю йому звуками, яких не почує від нікого, і буду йому грати до останнього свого віддиху... Я знаю. Він останеться мені вірним. Він не мужик; не з того дерева, що виростає на широкій дорозі, але з того, що росте на самих вершинах... Я його музикант"¹¹.

М. Крупка в монографії "Українська жіноча проза: дві епохи дві версії" зазначає, що "жінка, проявивши себе як митець, автоматично потрапляє в ситуацію подвійної вимоги: вона змушена зберігати традиційні ролі – дружини, матері, задовольняти потребу самореалізації як творчої особистості. Одним із дискусійних питань того часу була правомірність / неправомірність виходу жінок із сфери приватної / родина, діти, господарство) в сферу публічну (професійна діяльність, громадські інтереси, творча робота). Патріархальне суспільство не було готове до такої інверсії гендерних ролей, яких, по суті, означала нівеляцію традиційної парадигми суспільства"¹². Прикладом цього виступає образ Марти – традиційної жінки того часу. Це молода вчителька, яка бачить своє щастя в заміжжі та дітях. Водночас Марта виявляє бажання самореалізуватися: "Я прилагоджувалась до матури, бо хотіла бути учителькою. Вчилася музики, і язиків, і прерізних робіт ручних, ба і все інше, що лише можна було, забирала я в себе, щоб стало колись капіталом і обернулося в хосен"¹³.

Ніжність та любов О. Ю. Кобилянська втілює в образі Марти, яка виявляє своє терпіння до ближніх, стриманість у спілкуванні зі своїми товаришками. В її характері простежується бажання допомогти, загладити конфлікт. Мрією Марти є вдалий шлюб і щаслива родина. Героїня володіє моральними якостями, які допомагають їй досягти мети. За характером вона є чуйною, здатною підтримати у скрутні часи, зрозуміти не лише примхи своїх сусідок, а й трагічність їхньої ситуації. Вона знає, чому померла Софія, чому такою нещасною постає перед нею Ганна, яка справедливо дала оцінку Марті: "...царство на землі належиться тобі"¹⁴. Саме з нею на початку твору вона ділила житло, організувала побут. Ганна жила за покликом свого таланту, а в той час Марта створювала їй сприятливі умови для творчості, даючи себе в жертву. Образ Ганни неоднозначний. Вона за своїм характером була примхлива та вибаглива, емоційна та запальна, чесна та відверта у стосунках із товаришками. Але така чесність, яка виказувалася грубо та необдуманно, була образливою. Проте для поведінки Ганни характерні емоційні зміни. У такі хвилини її переповнювали почуття ніжності, чуйності, усвідомлення

⁸ Aheieva V. Zhinochyi prostir. Feministychnyi dyskurs ukrainskoho modernizmu [Women's space. Feminist discourse of Ukrainian modernism], Kyiv : Fakt, 2003, P. 87 [in Ukrainian].

⁹ Kobylianska O. Opovidannia [Story], Lviv: Kamienar, 1982, P. 154 [in Ukrainian].

¹⁰ Ibidem, P. 154 [in Ukrainian].

¹¹ Ibidem, P. 165 [in Ukrainian].

¹² Krupka M. Ukrainka zhinocha proza: dvi epokhy dvi versii [Ukrainian women's prose: two epochs two versions], Rivne : Vydavets O. Zin, 2008, P. 82 [in Ukrainian].

¹³ Kobylianska O. Opovidannia [Story], Lviv: Kamienar, 1982, P. 138 [in Ukrainian].

¹⁴ Ibidem, P. 142 [in Ukrainian].

свої провини. В цих ситуаціях простежувався розподіл ролей, тобто сильніший домінує над слабшим, а значить, чоловік – над жінкою. Саме про такий розподіл ролей зазначає В. Агеєва у своїй праці¹⁵. Важливу роль у психологічній характеристиці Ганни відіграє її талант до живопису. Через роздуми про мистецтво проглядаються думки Ольги Кобилянської про вплив творчості на життя людини, адже для неї мистецтво було вищим від рутинного сімейного життя: “Ти не знаєш, як можна любити те, що люди називають артизмом, що живе в нас і заповняє нашу душу; що береться звідкись у нас, виростає, опановує нас, не дає нам спокою і робить із наших істот лише послухачів і статистів своїх! Се щось таке велике, сильне, що особисте щастя мізерніє перед тим, не в силі вдержати з ним рівноваги в істоті! Вибагливою вдачею своєю нищить її саме в хвили, коли шлюбує її вірність. Заглушити в собі той світ, щоб жити лише для одного чоловіка і для самих дітей? Се неможливо... любов також не вірна... мені неможливо... тому неможливо, хто носить справдішній артизм у душі!..”¹⁶. Своє майбутнє Ганна не пов’язувала із заміжжям, тому в поведінці з чоловіками поводи́ла себе природно, не зважаючи на думку оточення: “Вона мала багато поклонників, але сама не залюбувалася ніколи. Говорить годинами про них, подивляє в них, що красне, аналізуючи майже всі прикмети їх істот; а проте не чіпається її любов; протинно, обсмиває їх не раз, як малих хлопців”¹⁷.

Важливим доповненням до жіночих образів новели є Софія. Одразу помітно в ній натуру витончену, заглиблену у внутрішній світ, яка повністю віддається творчим пориванням. Дівчата ставляться до неї по-різному: Марта по-материнськи турбується про неї, Ганна сприймає її як об’єкт обожнювання¹⁸. Софія неприваблива зовні. Після пережитої особистої трагедії дівчина відсторонюється від світу, тому перестає дбати про свою зовнішність. В новелі О. Кобилянської ми не зустрічаємо традиційного колоритного опису героїнь, який унеможлилював виділяти жінку як берегиню домашнього затишку: “два гудзики пальта... держались слабше сукна від інших... рукавички... були порозпорювані чи погризені”. Софія має власні особливості, які вказують на її чуттєвість, ніжність: “білля гарне і тонке, мов у графині, а її постіль іще краща. Спить мов царівна. Коли вмивається, не забуде ніколи насипати кілька крапель найтоншої парфуми до води”¹⁹. Це чуттєве роздвоєння на зовнішню недбалість та внутрішню досконалість спонукає Софію до гри на фортепіано. Музика відволікала від фізичних страждань, в її силі та енергетиці вона знаходила внутрішній спокій. “Меланхолійний вальс” Шопена у виконанні глибоко торкався найтонших струн душі Софії та її товаришок і змушував поринути у роздуми над сенсом людського буття. О. Ю. Кобилянська вмільо змалювала звучання мелодії “Меланхолійного вальсу”, що варіював від легкої невимушеності до надриву. Щось незбагненне та загадкове було в образі Ганни: “З замилювань Софії бачу натуру тонкого стилю, дбалу про красу й штуку в повнім розумінні. А з другої сторони – вона для мене загадка. Байдужна на все, мов дерево”²⁰.

Її ставлення до чоловіків було нетиповим, що суперечило світоглядним традиційним поглядам жінок на межі століть. Спілкуючись з товаришками, Софія виділяла ті жіночі якості, якими повинна володіти справжня жінка: “...гордість, яку природа кладе нам у душу, повинна ти більше розвивати. Се одинока зброя жінки, якою вона справді може вдержатися на поверхні життя”²¹.

Висновки. О. Кобилянська на межі XIX–XX ст. порушила важливу тему ролі жінки в суспільстві. Своїми нетиповими поглядами, що знайшли відбиток у новелі “Valse melancolique”, їй вдалося докорінно змінити ставлення до жінки, яке впродовж багатьох століть дотримувалося традиційно-патріархальних принципів. Проблемне питання щодо гендерної рівності не набуло актуальності, оскільки суспільство ще не готове до змін, які вже почали зароджуватися у світогляді людей. Домінантами у свідомості жінки є переосмислення значення фемінності, фемінних рис, маскулітності. Ці зміни свідчать про новаторство, яке прийшло на зміну традиційним уявленням про роль і статус жінки в суспільстві.

Ставлення О. Ю. Кобилянської до образів новели неоднозначне. Спостерігається певна суперечливість щодо Марти. Письменниці ближчі образи сильних духом, волелюбних та незалежних жінок, таких як Ганна та Софія. Вони мають закономірність у лінії поведінки. Традиційний патріархальний шлюб викликає у них почуття страху, оскільки спонукає до нерівноправності у стосунках жінки та чоловіка. Він унеможлилює повноту реалізації героїнь, адже у них сформоване нове мислення та нове бачення власної ролі у житті через реалізацію у мистецтві. Ідеал образу жінки Ольга Кобилянська висловлює в листі до О. Маковея від 11 серпня 1898 року: “...Образовані і тонко відчуваючі жінки є для мене ідеалом”²². Підтвердженням цього виступають прообрази новели “Valse melancolique”: жінки горді й вольові, які здатні захистити своє право на незалежне становище у суспільстві та забезпечити власною розумовою працею своє майбутнє.

Отже, феміністичний дискурс, активною учасницею якого стала О. Кобилянська, позначився на створенні образу жінки нового типу. Письменниця асимілювала феміністичну ідею через власну творчість у літературний процес на рубежі століть.

Inna Heorhitse, Natalia Mihailovskaya-Vildanova. Feministic discourse of the novel “Valse melancolique” by Olga Kobylianska. The purpose of the research is the systematization of scientific studies taking into consideration gender aspect, searching for the foundation of new division of roles and determination of feminine features in the novel “Valse melancolique” by O. Kobylianska. The detailed analysis of the female discourse formation was completed to reveal the emancipation tendencies in the novel. **Methods of the research** are descriptive, methods of observation and classification. **Scientific innovation of the work** is indisputable because it provides with the profound analysis of the novel “Valse melancolique” by Olha Kobylianska. The attempt to investigate the regularities and basic features of depiction of female ideology of the characters was done through the prism of the author’s perception; the original research, which reveals new femi-

¹⁵Aheieva V. Zhinochyi prostir..., op. cit., P. 209 [in Ukrainian].

¹⁶Kobylianska O. Opovidannia..., op. cit., P. 149 [in Ukrainian].

¹⁷Ibidem, P. 148.

¹⁸Kobylianska O. Opovidannia [Story], Lviv: Kameniari, 1982, P. 152 [in Ukrainian].

¹⁹Ibidem, P. 156.

²⁰Ibidem, P. 156.

²¹Ibidem, P. 163.

²²Ibidem, P. 166.

nine vision of the novel from the point of view of a modern person, is given. **Conclusion** O. Kobylanska managed to change fundamentally the attitude to a woman, which followed traditional-patriarchal principles for many centuries. These atypical opinions were reflected in the novel "Valse melancolique". The dominants in the female consciousness are rethinking of the feminine's value, feminine's features, and masculinity. Such changes prove the innovation, which altered the traditional ideas of the role and status of a woman in the society. O. Kobylanska was an active participant of the feministic discourse, which affected the formation of a woman's image of a new type. The author assimilated the feministic ideas through her own writings into the literature process in the turn of the century.

Key words gender problems, gender role, emancipation, literature feminism, feministic discourse.

Георгіце Інна – викладач кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет". Коло наукових інтересів: формування ключових компетентностей майбутніх медиків; інтерактивне навчання на заняттях української літератури; особистісно орієнтований підхід на заняттях української літератури.

Наталія Михайлівська-Вільданова – вчитель-методист Чернівецької гімназії №3 Чернівецької міської ради. Коло наукових інтересів: формування життєвих компетентностей на уроках української мови та літератури, застосування інтерактивних технологій для успішної самореалізації учнів в процесі навчання.

Inna Heorhitse – lecture of Department of Social Sciences and Ukrainian Studies of Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University", Chernivtsi (Ukraine). Research interests: formation of key competencies of future physicians; interactive training in the classes of Ukrainian literature; personally oriented approach to the classes of Ukrainian literature.

Natalia Mihailovskaya-Vildanova – methodist teacher of Gymnasia 3, Chernivtsi City Council, Chernivtsi (Ukraine). Research interests: formation of life competences at the lessons of Ukrainian language and literature; the implementation of interactive technologies for students' successful self-realization at the process of learning.

Received: 15.08.2019

Advance Access Published: December, 2019

© I.Heorhitse, N. Mihailovskaya-Vildanova, 2019